
Honningbien, *Apis mellifica*

---

må regnes til husdyrene.

Humblebi, *Bombus*

Korte, tykke og lødne, sort-hvid-gulringede insekter; JORDHUMLEN, *Bombus terrestris*, har hvid bagkropspids og to gule tværbånd, mens STENHUMLEN, *Bombus lapidarius*, har rød eller orange bagkropspids. De langsnablede humlebier er vigtige rødkløverbestøvere.

– Danmarks Dyreverden 2, 294-96.

Humblebi 1767ff; *humle* fællesgermansk, gammel-dansk og ældre nydansk d.s. samt *hummel*, *hum(b)le*, oldhøjtysk *humbal*, *hum-* efterligner vingernes dybe brummetone, *bien* *hummer* eller *humser* (1802; 1); fra indoeurop. kem 'summe' sml. *bremse* s. 96 (2); som persontilnavn *Humla*, *Humle*, *Hummel* 1500-t (3), i de bornholmske stednavne *Humledal* 1818ff og *Humlekode*, måske i *Humblebæk* 1516ff NSjælland (4). Ordet *bi* o. 1300ff, oldnord. og ældre nydansk *by*, er rimeligvis også et lydord.

Brummer o. 1700ff (5), måske i persontilnavnet *Brummer* 1400-t ff (6), *brumler* 1863 (7), *brumblebi*, *brummelbi* og *brumbi* Slesvig, Sønderjylland, Sjælland (8), N. NV og ØSjælland (9), *brumleflue* Agger (10), *brumlebremse* Djursland, ØJylland (9), *brum-*, *brumlebasse*, *brumbas* Jylland, ØFyn, Odsherred, *brumbi* N og ØSjælland (9).

Jordhumle, *jordbi* 1776ff (11), *humleflue* Agger (10), *humlebrems(e)* og *lådnen bremse* Fyn (9), *bremse* Drejø o. 1890 (12). *Bremse* og *hveps* er fællesnavne til store flyvende og stikkende insekter (13).

Grønland: *igutsak*.

LITTERATUR: (1) 903 2,658; (2) 626 161; (3) 363 2.1,478; (4) 156 10,56,70; 427 1,55; (5) 434 1,287; 903 1,1793,516; (6) 363 2,1,138; (7) 541 2,54; (8) 659 2,1227 (1907ff); 212c 1,126 og tb. 67; 212g 5826; 388; 423; 663 2.2,49; (9) 388; (10) 423; (11) 332 52; 903 3,1820,160,162; (12) 599 28862; (13) 212c 1,131,696.

BØRN OG HONNINGEN

Drenge ledte efter humlebiernes reder (1802; 1), en sådan blev i Sønderjylland kaldt *honningbod*

(håneboj) og i Thy *mosbo* (2). »Der var en barnlig jubel, når vi fandt et *håneboj*, thi honningen var fortræffelig, men jubelen var ikke så ublandet, da bierne forsvarede deres ejendom med energi« (3). »Når vi havde set hullet, bierne fløj ned i, tog vi tøjrkøllen og slog oven på og ved siden af hullet indtil ingen bier kom op, så kunne vi rode hullet større med hænderne og få de lækkerbiskener« (4). C. Raunkiær fortæller om sin barndom o. 1870 på en vestjysk hedegård (5):

»Når der gaves lejlighed dertil søgte vi drenge efter humleboer i engene, lige før de skulle slås. Lettest var det i middagsstunden og af to grunde. For det første var vi da ikke så udsat for, at vor ulovlige færden i engene blev opdaget, idet de voksne jo sov middagsøvn, for det andet var det på denne tid lettest at finde boerne hvis det vel at mærke var varmt solskinsvejr, thi i så tilfælde »sværmede« humlebien: de fløj i stor mængde i kredts tæt omkring boet. Vi fik bedst øje på dem, når vi bøjede os ned og så hen over engen, så at de sværmende humler tegnede sig på en fjernere baggrund end det i vinden svajende græs umiddelbart omkring boet.

Når en sletkarl traf på et humlebo i sit skår og så det, før han huggede til, slog han altid uden om, at boet ikke blev ødelagt, men det blev plyndret efter at han først havde hugget et par skridt videre frem, selv min arbejdsivrige far tog del deri.

Dette foregik på den måde, at man først med en pind eller med spidsen af strygen pirrede mostaget over boet til side og derpå vippede den kageformede masse af sammenhængende celler ud og lidt bort fra boet, hvor man så under større eller mindre slagsmål med humlerne fik de honningfyldte cellemasser brudt løs fra ynglecellerne, der blev lagt tilbage i boet. Når honningen var suget af honningcellerne, blev den udsugede, uformelige masse også lagt tilbage i boet til humlernes eventuelle afbenyttelse, og til sidst blev boet igen dækket med mostaget. De sorte humler var forholdsvis skikkelige, naturligvis ville de stikke og det gjorde meget ondt, men de var ikke så krigerisk pågående som de gule, der fo'r lige på og stak slemt. Det kunne vare lang tid, før man fik bugt med et stort bo med gule humler, til gengæld var disse boer ofte meget honningrige. Der kunne være så megen honning, at ikke alene fik alle en mundsmag på stedet, men tillige blev en del gemt

Humblebi på torskemund. BIOFOTO/Arthur Christiansen.